

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 10. 1. 2024

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: PGO-RPMS/2023/01293

Programová služba: TA3

Vysielateľ: C.E.N. s.r.o.

Číslo autorizácie vysielania: AT/87

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. PGO-RPMS/2023/01293 smerujúci voči vysielaniu programovej služby TA3, vysielateľa C.E.N. s.r.o. a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o výsledku preverenia podnetu.

T: 22. 1. 2024

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 10. 1. 2024

Podnet na preverenie č.	PGO-RPMS/2023/01293 zaevidovaný dňa 23. 10. 2023
Podávateľ:	fyzická osoba
Predmet podnetu:	Štúdio TA3
Deň a čas vysielania:	22. 10. 2023 13:39 hod.

Programová služba:	TA3
Vysielateľ:	C.E.N. s.r.o.
Číslo autorizácie:	AT/87

Dátum: 3. 1. 2024

OBSAH PODNETU:

„Dátum a približný čas vysielania alebo poskytnutia obsahu: Ne, 10/22/2023 - 13:50

Názov programovej služby alebo avms: TA3

Predmet podnetu (uveďte, čím malo dôjsť k porušeniu zákona): „Absentovalo vyváženie, spresnenie či zaradenie uvedených názorov do širšieho kontextu čím došlo k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti programu aktuálnej publicistiky.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):

§ 8 Komunikáty

4) Aktuálna publicistika je program tematicky spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam alebo názory politikov na jednotlivé témy.

§ 25 Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,
b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ namietal voči nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti programu Štúdio TA3 na programovej službe TA3 o 13:39 hod.

Pozvaným hosťom predmetnej relácie Štúdio TA3 bol:

Michal Kiča – bývalý štátny tajomník Ministerstva životného prostredia SR, ochranár a aktivista.

Program sme posudzovali na základe ustanovenia **§ 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.**

Predmetný program bol na internetovej stránke vysielateľa charakterizovaný nasledovne:

„Venovali sme sa rezortu životného prostredia. Kandidát na rezortného ministra hovorí, že chce urobiť poriadok a nastoliť harmóniu medzi poľovníkmi, priemyslom a ochranármi. Mimovládkam vyčíta, že dostávajú milióny na ochranu prírody, ale idú vraj proti záujmom Slovenska. Do štúdia sme pozvali bývalého štátneho tajomníka rezortu životného prostredia ochranára a aktivistu Michala Kiču.“¹

Moderátor v úvode relácie predstavil divákovi diskutovanú tému, ktorá sa venovala ochrane prírody a mimovládnym ustanovizniám. Ďalej divákovi priblížil, že kandidát na ministra životného prostredia - R. Huliak, avizuje, že nastolí harmóniu medzi poľovníkmi, priemyslom a ochranármi, pričom má mimovládnym organizáciám vyčítať, že hoci dostávajú milióny na ochranu prírody, idú proti záujmom Slovenskej republiky.

Následne je odvysielaná časť programu *Téma dňa*, v ktorej diskutoval R. Huliak s podpredsedom Európskeho parlamentu M. Hojsíkom (Progresívne Slovensko). R. Huliak sa v uvedenom programe kriticky vyjadruje na adresu mimovládnych organizácií, kde tvrdí, že enviro lobby je cez mimovládne organizácie napojená na štátny rozpočet a finančné zdroje z Európskej únie, respektíve mimovládne

¹ Dostupné na: <https://www.ta3.com/relacia/907053/priroda-a-mimovladne-ustanovizne-naozaj-u-nas-idu-do-jej-ochrany-rocne-miliony>

organizácie zbytočne chránia aj to, čo nie je nutné, poprípade je potrebné preveriť projekt určený pre záchranu sysľa pasienkového.

Moderátor približuje, že uvedenú problematiku si ďalej rozoberie s pozvaným hosťom M. Kičom. Ten v úvode upriamuje pozornosť na to, že R. Huliak si vo svojej predvolebnej kampani vybral ako terč svojej politickej aktivity práve mimovládne organizácie a považuje za nešťastné, že aj ako kandidát na post ministra životného prostredia pokračuje v podobnej rétorike. Kiča naznačuje, že buď sa z jeho strany jedná o nevedomosť alebo vedomé lži, ktoré sa bude snažiť svojimi faktami uviesť na pravú mieru.

Moderátor vyzval svojho hosta, aby divákovi objasnil, aká je úloha mimovládnych organizácií pri ochrane prírody. Kiča priblížil, že by úlohu mimovládnych organizácií rozdelil do troch oblastí, pričom poukázal na medzinárodný Aarhuský dohovor, ktorý má hovoriť o prístupe práv verejnosti k ochrane životného prostredia, ktoré sú osobitne garantované, a práve prostredníctvom mimovládnych organizácií sa môže akákoľvek skupina občanov združiť a vykonávať toto svoje základné právo, čo má v podmienkach Slovenskej republiky znamenať participácia verejnosti v oblasti životného prostredia. Kiča informoval o niektorých mimovládnych organizáciách, ktoré bojovali proti ťažbe zemného plynu, respektíve chceli zabrániť výstavbe vodného diela či výstavbe spaľovne nebezpečných odpadov. Dodal, že sa tak jedná o občanov, ktorí sa združujú prostredníctvom mimovládnych organizácií a realizujú svoje právo, aby sa mohli vyjadriť k tomu, čo sa deje v ich okolí. Ďalej poukázal aj na mimovládne organizácie, ktoré sa venujú ochrane životného prostredia na expertnej úrovni. Vysvetlil, že sa jedná o štandard nie len na Slovensku, ale aj v zahraničí, pričom prostredníctvom združovania expertov sa napomáha lepšej ochrane prírody. Kiča upozornil, že vždy je to základnou úlohou štátu, hoci aj minulosť Slovenska ukazuje, že štát v tejto činnosti častokrát zlyhával, a vtedy práve občania supľujú a ochraňujú prírodu či verejný záujem, rovnako upozornil na environmentálne kauzy, ktoré sa podarilo objasniť práve vďaka mimovládny organizáciám.

Za tým sa diskusia posunula k otázke financovania mimovládnych organizácií, a to aj z medzinárodných zdrojov. Kiča poukázal na tvrdenie R. Huliaka, ktorý uviedol, že mimovládne organizácie sú napojené na európske prostriedky a kontrolujú Ministerstvo životného prostredia SR, aby mohli čerpať dané prostriedky. Prostredníctvom grafov prezentoval, aký objem financií čerpajú mimovládne organizácie, ktoré sú určené pre Slovenskú republiku a rozhoduje sa o nich na Slovensku. Za tým rovnako poukázal aj na iný zdroj financovania, t. j. európsky mechanizmus Life, ktorý zriadila Európska komisia, avšak o ktorom sa na Slovensku nerozhoduje, hoci slovenské mimovládne organizácie majú byť v ňom veľmi úspešné. Moderátor sa dopytoval, akým spôsobom sú v tomto prípade financie prideľované. Pozvaný hosť odpovedal, že sa jedná o voľnú súťaž medzi mimovládnymi organizáciami, štátnymi inštitúciami a súkromnými spoločnosťami, ktorí posudzujú experti Európskej komisie v transparentnom systéme. Podľa M. Kiču šikovnosť slovenských mimovládnych organizácií spočíva aj v tom, že častokrát boli pri moci také politické strany, ktoré systematicky išli proti ochrane prírody, a tak väčšia zodpovednosť bola prenesená práve na mimovládne organizácie.

Následne sa diskusia posunula k úlohe mimovládnych organizácií v ochrane životného prostredia. M. Kiča opätovne rozdelil prácu mimovládnych organizácií do troch oblastí. Prvou je advokácia verejného záujmu, najmä napríklad v konaniach pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Druhou je kvalita právneho prostredia, t. j. mimovládne organizácie, ktoré sa aktívne vyjadrujú k stavu legislatívy v špecifickej oblasti životného prostredia (napr. Via Iuris). Treťou oblasťou sú vedecké mimovládne organizácie, napr. mimovládna organizácia Prales, Vlk či Bratislavské regionálne ochrannárske združenie, ktoré realizuje ochranu sysľa pasienkového v mnohých lokalitách na Slovensku, t. j. prostredníctvom farmárov v Tvrdošovciach, v Kráľovskom Chlmci a pod., pričom daný projekt nemá byť financovaný zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, ale vďaka šikovnosti mimovládnych organizácií.

Na to moderátor doplnil, že dobrovoľníci taktiež pomáhajú ministerstvu aj ako stráž prírody. Svojho hosta sa dopytoval, ako ich ministerstvo motivuje, aby úlohu plnili. Kiča zdôraznil, že ide o príklad, kedy štát využíva nadšenie a aktivity občanov, ktorí bez nároku na honorár realizujú štátnu službu v životnom prostredí, pričom aj túto službu R. Huliak častokrát dehonestuje. Pripomenul, že viacerým, ktorí sa zapájali do odhaľovania a spolupracovali pri postihovaní závažnej protiprávnej činnosti voči životnému prostrediu, boli adresované rôzne vyhrážky. Kiča upozornil, že v tomto prípade nemá na

mysli vyhrážky R. Huliaka vo vzťahu k ochranárovi M. Hletkovi, ale to, že bratom Martinkovým zhoreli autá kvôli strážnej činnosti v Strážovských vrchoch. Podľa Kiču neexistuje dôvod dehonestovať dobrovoľnícku prácu.

Posledná otázka moderátora sa týkala úlohy mimovládnych organizácií pri vzdelávaní, pričom moderátor vyjadril svoj názor, že mladšia generácia myslí viac zeleno ako tá staršia. Kiča súhlasil s názorom moderátora. Domnieva sa, že mentalita odporcov ochrany prírody často smeruje až do minulého režimu, hoci aj ten toleroval Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny, ktorý mal byť rovnako masovou mimovládnu organizáciou, a tiež vykonával ochranársku a edukačnú činnosť. Následne informoval o aktuálnych edukačných projektoch, pričom spomenul projekt Ekotopfilm. Na záver programu dodal, že mladá generácia je omnoho viacej environmentálne orientovaná, ako tomu bolo v minulosti, pričom si sama uvedomuje, že jej zodpovednosťou je lepšie chrániť životné prostredie.

* * *

Podávateľ namietal voči nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti programu aktuálnej publicistiky.

Podľa ustanovenia § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Je právom vysielateľa vybrať si tému, jej spracovanie a hostí do diskusie podľa vlastného slobodného uváženia. Zároveň však musí zabezpečiť, aby vysielanie bolo v súlade so zákonom, v tomto prípade s ustanovením § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

Kontext predmetnej diskusie s Michalom Kičom tvorila základná téma, t. j. problematika ochrany životného prostredia a úloha mimovládnych organizácií.

V úvode monitorovaného programu vysielateľ sprostredkoval názor Rudolfa Huliaka, kandidáta na post ministra životného prostredia, na tému mimovládnych organizácií, ktorým vytýkal finančné napojenie na štátny rozpočet a eurofondy, respektíve v krátkom odvysielanom príspevku spochybňuje projekt na ochranu sysľa pasienkového.

Následne je v krátkej diskusii sprostredkovaný opačný pohľad na úlohu mimovládnych organizácií pri ochrane životného prostredia. Tento pohľad v monitorovanom programe zastupuje bývalý štátny tajomník Ministerstva životného prostredia, ochranár a aktivista - Michal Kiča. Ten na základe doplňujúcich otázok moderátora televíznym divákom objasňuje financovanie mimovládnych organizácií, vysvetľuje ich činnosť pri ochrane životného prostredia, vyzdvihuje úspechy v európskom priestore či objasňuje aktivity dobrovoľníkov a úlohu mimovládnych organizácií pri vzdelávaní občanov na Slovensku.

Sme toho názoru, že v predmetnom programe odznali dva rozdielne pohľady v rámci danej problematiky, t. j. na fungovanie mimovládnych organizácií pri ochrane životného prostredia. Jeden pohľad vyznieval voči mimovládnym organizáciám kriticky (napr. sú finančne napojené na štátny rozpočet, konajú proti záujmom Slovenska a pod.), pričom tento pohľad spochybňuje ich úlohu pri ochrane životného prostredia, naopak druhý pohľad vyzdvihoval, a zároveň osvetľoval participáciu verejnosti prostredníctvom mimovládnych organizácií na ochrane životného prostredia.

Myslíme si, že ani samotnú formu programu, a teda prítomnosť len jedného hosta nemožno v tomto prípade považovať za problematickú, nakoľko ide o bežný štandard vysielania politicko-publicistických programov. Z rozhodovacej praxe Rady vyplýva, že v takých prípadoch je úlohou moderátora kladením vyvažujúcich otázok a argumentov zabezpečiť objektivitu a nestrannosť prezentovaných informácií. Domnievame sa, že divák si aj na základe prezentovaných rozdielnych informácií a doplňujúcich otázok zo strany moderátora mohol na diskutovanú tému mimovládnych organizácií v oblasti životného prostredia vytvoriť svoj vlastný úsudok.

Na základe predloženej analýzy preto konštatujeme, že v monitorovanom programe sme nezaznamenali také nedostatky, na základe ktorých by vzniklo podozrenie z porušenia povinností vysielateľa ustanovených § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. týkajúcich sa zabezpečenia objektívnosti a nestrannosti programov aktuálnej publicistiky.

* * *

ZÁVER:

Na základe uvedeného sme toho názoru, že vysielateľ programovej služby TA3 odvysielaním relácie *Štúdio TA3* zo dňa 22. 10. 2023 **neporušil ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.**

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/01293)

Monitorované vysielanie: Štúdio TA3

Deň vysielania: 22. 10. 2023

Čas vysielania: 13:39 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu vysielateľa.

časový kód záznamu o cca:

13:00:00 začiatok záznamu

obrazovo-zvukový predel

13:00:05 začiatok programu *Správy*

13:13:54 začiatok programu *Šport*

13:28:13 začiatok programu *Počasie*

13:29:26 obrazovo-zvukový predel

13:29:33 – 13:31:02 reklamný blok

13:31:02 obrazovo-zvukový predel

13:31:10 začiatok programu *Správy*

13:39:57 začiatok programu **Štúdio TA3** (Ochrana prírody a mimovládne ustanovizne)

Moderátor: „Vitajte pri sledovaní Štúdia na TA3. Dnes sa budeme venovať rezortu životného prostredia. Kandidát na rezortného ministra hovorí, že chce urobiť poriadok a nastoliť harmóniu medzi poľovníkmi, priemyslom a ochranármi. Mimovládkam vyčíta, že dostávajú milióny na ochranu prírody, ale idú vraj proti záujmom Slovenska. Do štúdia sme pozvali bývalého štátneho tajomníka rezortu životného prostredia a zároveň ochranára a aktivistu Michala Kiču. Želám dobrý deň.“

Michal Kiča, ochranár, bývalý štátny tajomník ministerstva životného prostredia: „Dobrý deň prajem, ďakujem za pozvanie.“

Moderátor: „Skôr než si rozoberieme na drobné problematiku ochrany životného prostredia a úlohu mimovládok, navrhujem, aby sme si pozreli, čo o aktivistoch hovorí Rudolf Huliak. Nech sa páči.“

Rudolf Huliak, kandidát na ministra životného prostredia: „Máme tu Slovenskú akadémiu vied, Národné lesnícke centrum, technické univerzity, ktoré sa zaujímajú, čiste otázkami envira. Prečo to majú robiť mimovládky, ako koneční užívatelia výhod? Sa pýtam. Dneska máme mnohé biotopy, ktoré práve sú závislé od pasenia, ktoré sú práve závislé od toho metánu a od tých exkrementov, ktoré vznikajú pri tom pasení, a ktoré práve aj oni, sú doslovne a do písma zničiť a toto my nemôžeme pripustiť. Európska únia nám nenadiktovala ani počet národných parkov, ani počet stupňov ochrany a spôsob stupňom ochrany. Nenadiktovala nám ani predmety ochrany, nenadiktovala nám ani chránených území európskeho významu koľko máme mať. Toto všetko spravila enviro lobby, ktorá bola doslovne a do písma cez mimovládne organizácie nacicaná na tento priestor verejných financií a euro zdrojov a zabezpečili to, že na Slovensku chránime zbytočne aj to, čo chrániť nemusíme. My nič iné nebudeme chcieť, len preveríme 6,3 milióna na sysle, pretože vy tam máte čiastkové, aby ste vedeli tie projekty.“

Moderátor: „Aký to je? Lebo som si nezapamätal to meno. Sysel?“

Rudolf Huliak: „Sysel pasienkový.“

Moderátor: „Pasienkový.“

Rudolf Huliak: „My si jednoducho pozrieme, že načo tie peniaze boli využité. Ja mňa by strašne osobne zaujímalo, kde sa dá minúť 6,3 milióna eura na sysle, pretože ja som bol tie diery pozrieť. Nemajú chrómové zábradlia. Sysle nepozerajú na plazmové obrazovky. Nehrajú gulečník, ani iné vymoženosti, ani žiaden sysel nemá pridelené súkromné motorové vozidlo. Jednoducho tie sysle majú diery v zemi.“

Chcem vidieť, kam sa podeli peniaze. Európska únia nám už totižto vytýkala, že slovenská ochrana prírody sa zúžila na projekty edukácie, pozorovanie, sledovanie.“

Moderátor: „Tak my si teraz rozoberieme s naším hosťom, bývalým štátnym tajomníkom ministra životného prostredia, ministerstva životného prostredia a aktivistom túto problematiku. Nevie, či chcete reagovať na slová pána Huliaka alebo nie. Odznali tam termíny, respektíve pomenovanie ako enviro lobby, prípadne sysel, že nepozera plazmový televízor, no samozrejme o to asi nejde, ale nechám na vás, či chcete reagovať alebo hneď ideme.“

Michal Kiča: „Veľmi stručne by som sa predsa len vyjadril. Je zrejme, že aj v predvolebnej kampani si pán Huliak vybral ako terč politickej aktivity práve mimovládne organizácie. Je mrzuté, že v takejto rétorike pokračuje po tom, čo bol nominovaný na kandidáta na ministra životného prostredia. Ale veľmi rád sa dostaneme alebo veľmi rád sa dostanem k jeho jednotlivým vyjadreniam. Buď sa jedná o hlbokú, totálnu nevedomosť alebo o vedomé lži, ktoré dokáže šíriť a myslím si, že faktami ich dokážeme veľmi jednoducho uviesť na pravú mieru.“

Moderátor: „Tak poďme na to, aká je vlastne úloha týchto mimovládnych ustanovizní, mimovládnych organizácií pri ochrane prírody. Naozaj štát a štátne orgány by si v tom nevystačili sami?“

Michal Kiča: „Úloha mimovládnych organizácií, ja by som to rozdiel možno do takých troch oblastí, je veľmi dôležitá. Pozrime sa, máme, volá sa to aj Aarhuský dohovor, je to dohovor, medzinárodný dohovor o prístupe práv verejnosti k ochrane životného prostredia, ktoré sú osobitne garantované a práve prostredníctvom mimovládnych organizácií, tú si môže založiť skutočne ktokoľvek, ktorákoľvek skupina občanov sa môže takýmto spôsobom združiť, mobilizovať, sa vykonáva práve toto základné právo, čo znamená v podmienkach Slovenskej republiky participácia verejnosti. To nie sú žiadne mimovládne organizácie, ktoré sedia v Bratislave, ako to niekedy popisuje pán Huliak. Ale je to napríklad mimovládna organizácia, rovnako mimovládne organizácie a ropa ne, ktorá na východnom Slovensku združila obyvateľov Olky napríklad alebo iných obcí, ktorí spoločne bojovali proti mimoriadne škodlivému projektu ťažby zemného plynu frakovaním vo východných Karpatoch. Je to napríklad občianske združenie Slatinka, ktoré chcelo zabrániť absurdnej výstavbe vodného diela Slatinka práve v údolí tejto krásnej rieky a vysídleniu obce, ktoré nemalo žiadne environmentálne, ani ekonomické opodstatnenie. Je to skupina obyvateľov, ktorá sa snaží zabrániť výstavbe spaľovne nebezpečných odpadov. To sú skutoční občania, ktorí sa združujú aj prostredníctvom mimovládnych organizácií a realizujú tu svoje základné právo, aby sa mohli vyjadriť k tomu, čo sa má diať v ich okolí a potom máme aj mimovládne organizácie, ktoré sa venujú ochrane životného prostredia na expertnej úrovni. Je to štandardom nielen na Slovensku, ale kdekoľvek v Európe alebo aj v zahraničí, že aj prostredníctvom združovania expertov, môžu napomáhať lepšej ochrane prírody. Vždy je to samozrejme základnou úlohou štátu, ale aj minulosť Slovenska nám ukazuje, že štát v tom častokrát zlyhával, niekedy pre neschopnosť, ale viackrát to bolo práve pre úmyselné a vedomé poškodzovanie životného prostredia zo strany príslušných garnitúr, či už jedného ministerstva pôdohospodárstva alebo ministerstva životného prostredia.“

Moderátor: „A zrejme vtedy, to je tá úloha občanov, ktorí sa môžu združiť.“

Michal Kiča: „A vtedy presne tak ako hovoríte, supľujú, vyslovene supľujú a ochraňujú prírodu a verejný záujem práve aj v prípadoch, kedy v tom štát totálne zlyháva. Veď máme mnohé, nazval by som to možno až environmentálne kauzy, ktoré podarili, ktoré sa podarilo rozkryť práve mimovládnym organizáciám alebo zachrániť ťažbu, alebo zabrániť ťažbe v najcennejších biotopoch vo Vysokých Tatrách, ale k tomu sa možno dostaneme.“

Moderátor: „Skúsme si teraz osvetliť tú problematiku peňazí, tie peniaze na ochranu prírody zavše pochádzajú aj z medzinárodných zdrojov. Osvetlime si z akých.“

Michal Kiča: „Ja by som možno, viackrát totiž aj pán Huliak v tomto diskurze uvádzal o tom, že alebo uvádza to, že mimovládne organizácie sú, to bude citovať, nacicané na európske prostriedky a kontrolujú ministerstvo životného prostredia a majú ho vo svojej moci, aby mohli čerpať tieto finančné prostriedky. Pozrime sa v pár grafoch veľmi stručne na sumy, ktoré sú určené a rozhoduje sa o nich na Slovensku, práve v oblasti životného prostredia a pomer aký čerpajú mimovládne organizácie na Slovensku. Operačný program kvalita životného prostredia, ktorý dobieha a bol od roku 2014 do roku 2020 z celkovej sumy 3,4 miliardy eur a mimovládne organizácie realizovali 24 projektov v sume 9,5 milióna eur. 3,4 miliardy eur verus 9,5 milióna eur. Plán obnovy a odolnosti, ktorý tiež pán Huliak

viackrát spomenul, že je určený pre mimovládne organizácie. Celý si ho privlastnili, o ktorom rozhoduje ministerstvo životného prostredia z celkovej alokácie 1,3 miliardy eur máme projekty, ktoré realizujú mimovládne organizácie v sume 1,8 milióna eur.“

Moderátor: „Vidíme tam ten nepomer.“

Michal Kiča: „To sú absolútne zlomky. Práve naopak aj z plánu obnovy, ten je výborným príkladom, 400 miliónov, skoro 400 miliónov eur je určených pre slovenský priemysel a sú to súkromné spoločnosti, ktoré oprávnené dostávajú takúto pomoc a je to úplne v poriadku. Pol miliardy eur ide pre slovenské domácnosti na zatepľovanie rodinných domov. To tiež nie sú mimovládne organizácie, alebo aj napríklad v oblasti ochrany prírody alebo adaptácie na zmenu klímy máme projekt revitalizácie vodných tokov, ktoré vykonáva Slovenský vodohospodársky podnik. Toto sú skutočné čísla a mohol by som takto pokračovať aj napríklad v environmentálnom fonde. Tam je ten pomer v rokoch 2019 až 2020 z celej sumy 300 miliónov eur, 1,4 milióna eur pre mimovládne organizácie a to sú prostriedky, aby som to zarámcoval, o ktorých sa rozhoduje na Slovensku. Potom máme aj iný projekt, alebo teda iný zdroj financovania a to sú takzvaný európsky mechanizmus Life, o ktorom sa ale na Slovensku nerozhoduje. Naopak mechanizmus hlavy zriadila Európska komisia a slúži na podporu životného prostredia a v ňom sú slovenské mimovládne organizácie veľmi úspešné, ale my by sme mali byť dokonca také úspešné viaceré z nich, že dostali ocenenie Európskej komisie za najúspešnejší projekt práve v oblasti životného prostredia.“

Moderátor: „Tam sa potom podľa akého kľúča rozhoduje, komu sa dané financie pridelia?“

Michal Kiča: „Je to voľná súťaž. Voľná súťaž medzi mimovládnymi organizáciami, štátnymi inštitúciami, súkromnými spoločnosťami. Skutočne sa môže ktokoľvek do takýchto projektov prihlásiť.“

Moderátor: „Čiže lepší projekt, jednoducho vyhrá.“

Michal Kiča: „Jednoznačne, ale pozor, nie je to súťaž, kde by my sme mali, že Slovenská republika má alokovanú takú a takú sumu a v rámci Slovenska o to súťažíme. Je to súťaž bez ohľadu na to, z ktorého členského štátu, tieto buď mimovládne organizácie, alebo aj štátny sektor sa o tom môže uchádzať. Rozhoduje skrátka iba kvalita projektov, ktorú neposudzuje nikto na Slovensku, ale posudzujú to experti Európskej komisie v transparentnom systéme. My by sme mali byť vďační za to, že práve prostredníctvom úspechov aj slovenských mimovládnych organizácií, ktoré dokážu uspieť v súťaži s inými mimovládnymi organizáciami z Fínska napríklad, z Francúzska, Španielska alebo z Rakúska, plynú finančné prostriedky práve na Slovensko.“

Moderátor: „A práve pri tých škandinávskych krajinách je tá tradícia ochrany prírody podľa mňa podstatne rozvinutejšia, a aj dlhšie trvajúca ako u nás.“

Michal Kiča: „Nepochybne áno. Ono možno ten účel, alebo teda tá šikovnosť mimovládnych organizácií na Slovensku, spočíva práve v tom, že tu boli častokrát pri moci. Nebudem menovať konkrétne politické strany, ale vlády, ktoré išli systematicky proti ochrane prírody, preto omnoho väčšia zodpovednosť bola prenesená na, chtiac nechtiac, na mimovládne organizácie, pretože občanom na Slovensku verím, že nie je ľahostajný stav životného prostredia, pokiaľ v tejto oblasti zlyháva štát. Napríklad aj v praktickej ochrane, tak je namieste, ak sú aktívni občania, aby sa v tejto veci dokázali mobilizovať.“

Moderátor: „Skúsme si teraz predstaviť tú prácu mimovládnych organizácií, práve v ochrane životného prostredia, v konkrétnych nejakých príkladoch, ide skutočne o terénnu prácu, alebo je to iba nejaká analýza problému a robí sa to v úvodzovkách od zeleného stola.“

Michal Kiča: „Možno by som to rozdelil do troch takých skupín, aktivít, ktoré vykonávajú mimovládne organizácie, tú prvú som už naznačil možno na začiatku. Je to advokácia verejného záujmu, a najmä napríklad v konaniach pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie.“

Moderátor: „To je veľmi dôležité.“

Michal Kiča: „A potom máme všeobecne kvalitu právneho prostredia. Tu by som napríklad spomenul organizáciu Via Iuris, ktorá sa aktívne vyjadruje k stavu legislatívy v špecifickej v oblasti životného prostredia. Potom máme vedecké mimovládne organizácie. Osobitne by som spomenul napríklad občianske združenie Prales, ktoré sa zaoberá práve tak, častokrát, by som povedal možno až demonizovaním, mapovaním ochrany prírody alebo teda stavu biotopov. Vďaka ich aktívnej práci vznikla na Slovensku, a aj ... to je medzinárodná organizácia, prírodné rezervácie a pralesy Slovenska, pretože dokázali identifikovať tie najhodnotnejšie lesy, ktoré si zaslúžia medzinárodnú ochranu.“

Moderátor: „A ktoré sú ešte nedotknuté tou činnosťou človeka.“

Michal Kiča: „Áno alebo ...“

Moderátor: „Prales je práve je vlastne taká definícia, však?“

Michal Kiča: „Prales my máme v tomto bohatstve vlastne. Tá najcennejšia vrstva alebo najcennejšia etapa vývoju lesa sú práve pralessy, pretože sú nedotknuté ľudskými zásahmi. Osobitne by som spomenul napríklad lesoochranárske zoskupenie Vlk, ktoré sa zase venuje vykupovaniu pozemkov z darov darcov a vlastne realizuje by som to nazval ako súkromné rezervácie alebo Bratislavské regionálne ochranárske združenie, ktoré sa zase prakticky zaoberá obnovou pastvy. Drvivá väčšina týchto projektov alebo týchto aktivít je terénna a ona neexistuje, že sa už spočívajú v tom, že by sedeli ochranári v Bratislave a poberali by plat za to, že rozmyšľajú o ochrane prírody. Napríklad Bratislavské regionálne ochranárske združenie aj v tom projekte, ktorý spomínal pán Huliak, s takým posmechom a s takou dehonestáciou, ochrana sysla pasienkového realizuje pastvu na mnohých lokalitách na Slovensku. To je presne to, po čom aj v dokrútku volal pán Huliak. A kto to realizuje? To nerealizujú bratislavskí ochranári, realizujú to farmári, či už je to v Tvrdošovciach, v Kráľovskom Chlmcí, na Veľkolélskom ostrove. Miestni lokálni ľudia, ktorí realizujú pastvu a práve aj takýmito projektami, ktoré podotýkam nejdú zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, ale prúdia tieto financie na Slovensko vďaka šikovnosti mimovládnych organizácií. Tými konečnými užívateľmi výhod sú napríklad mladá farmárka v Tvrdošovciach alebo to môže byť pastier, ktorý vykonáva pastvu na kopci Veľkolélskom ostrove. Skrátka práve ľudia na slovenskom vidieku, ktorým aj tieto prostriedky napomáhajú a pomáhajú sa tým aj ochrane prírody.“

Moderátor: „Treba povedať, že dobrovoľníci pomáhajú ministerstvu aj ako stráž prírody. Aká je ich úloha, ako ich ministerstvo motivuje, aby túto úlohu splnili?“

Michal Kiča: „Je to opäť príklad, kedy štát využíva, ale v tom dobrom nadšenie občanov, pobyty, aktivity občanov, ktorí bez nároku na honorár realizujú napríklad v úvodzovkách strážnu službu v životnom prostredí, bohužiaľ, aj ich prácu dehonestuje pán Huliak častokrát až veľmi nevyberanými spôsobmi, čo je veľmi mrzuté. A aj dnes to vidíme nielen v nedávnej minulosti. Viacerým z nich, ktorí sa aktívne zapájali do odhaľovania a spolupracovali pri postihovaní závažnej protiprávnej činnosti práve voči životnému prostrediu, sa adresovali rôzne vyhrážky. Nemyslím teraz tú od pána Huliaka, vo vzťahu k pánovi Hletkovi, ale napríklad pán Martinka, ktorému zhorelo, alebo jeho bratovi zhorelo auto práve za to, že si vykonával strážnu činnosť v Strážovských vrchoch. Skrátka mnohí dobrovoľníci, ktorí zadarmo a nehovorím, že supľujú štát, lebo to je zákonom predpokladaná aktivita, že máme aj dobrovoľnú stráž, ale pozor, nie len prírody, máme aj lesnú stráž. Máme aj rybársku, aj vodnú stráž. Oni rovnako vykonávajú záslužnú činnosť, ale tu tiež nie je dôvod, aby sme dehonestovali ich prácu.“

Moderátor: „Otázka na záver, aká je úloha mimovládnych organizácií práve pri vzdelávaní. Mám taký pocit, že práve mladá generácia, ako keby myslela viac zeleno, než tá staršia. Vidíte aj tú dôležitú úlohu mimovládok pri vzdelávaní v tejto problematike.“

Michal Kiča: „Nepochybne áno. Ja by som možno uviedol aj príklad, lebo je zrejmé, že aj mentalita vlastne odporcov ochrany prírody, niekedy smeruje až k minulému režimu, ale aj dokonca minulý režim toleroval Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny, ktorý tiež vykonával, alebo to bola masová organizácia a bola to mimovládna organizácia vo svojej podstate, ktorá vykonávala tiež ochranársku a edukačnú činnosť. Ja by som uviedol z tých aktuálnych príkladov veľmi úspešný projekt Ekotopfilm. Ekotopfilm je rovnako i prevádzkovateľom, alebo teda ten, kto vykonáva, je mimovládnu organizáciou a má výborné výsledky v edukácii a popularizácii ochrany prírody na Slovensku. Mladá organizácia, a teda mladá generácia je environmentálne orientovaná omnoho viac, ako tomu bolo v minulosti. Uvedomujú si, že ich zodpovednosťou je lepšie chrániť životné prostredie a je dobré, keď to vykonávajú.“

Moderátor: „O úlohe mimovládok pri ochrane životného prostredia som sa rozprával s ochranárom a aktivistom Michalom Kičom. Veľmi pekne ďakujem za zaujímavý rozhovor a veľa úspechov práve pri tejto činnosti.“

Michal Kiča: „Ďakujem pekne za pozvanie.“

13:56:22 koniec programu Štúdio TA3

13:56:23 obrazovo-zvukový predel

13:56:30 –13:57:56 reklamný blok

13:57:56 obrazovo-zvukový predel

13:58:03 oznam o programe *Showbiz*
13:58:19 začiatok programu *Počasie*
13:59:32 oznam o programe *TA3 Konferencie*
14:00:01 začiatok programu *Správy*
14:11:34 obrazovo-zvukový predel
14:11:41-14:13:20 reklamný blok
14:13:20 obrazovo-zvukový predel
14:13:26 začiatok programu *Šport*
14:23:27 začiatok programu *Správy*
14:34:48 obrazovo-zvukový predel
14:34:55 začiatok programu *Počasie*
14:36:08 oznam o programe *Showbiz*
14:36:23 začiatok programu *Týždeň vo filme*
14:44:59 koniec záznamu